UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Primam Infortiati Partem

Bartolus

Lvgdvni, 1567

Quando dies legati cedat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96147

Visual Library

per Jmo. in verſi. item adde inquantũ tangit, ⁊c. ⁊ in verſi. ſequẽ. de vulg. ⁊ pupilla. Bar. in conſi. inci. Ange. ⁊ vide quod dixi poſt Jmo. in l. coheredi. §. qui diſcretas. de vulga. ⁊ pupil. adde in terminis Pet. de Anc. conſi. lxvj. ſubtiliter. ⁊ Pau. de Caſt. conſil. ccclviij. viſo inſtrumento.

TITVLVS II.

Quando dies legatorum cedat.

LEX I.

Moꝛtuo patre. Vide per teipſum.

LEX II.

a **Si pure ſit.** [a] Legatum ſeruitutis perſonalis cedit ab adita hereditate. h. d. Hic loquitur in tribus ſeruitutibus, ⁊c. Quero quid in alijs ſeruitutibus. Glo. dicit idem: ſed in §. nouiſſimo. C. de cad. tol. expꝛeſſius dicit, idem in alijs ſeruitutibus etiã realibus. ⁊ ſi ſic intelligeres, nõ eſſet verum, qꝛ in realibus ceſſat ratio, que hic ponitur. Debet ergo intelligi idem in alijs, ſcilicet, perſonalibus. Et hoc dicit Cy. in d. §. in nouiſſimo. Alij volunt ſuſtinere gl. dicentes, ꝙ ſeruitutes reales nõ tranſeunt ad heredes, ſed ſequuntur fundum, ⁊ ſic habet locum ratio hic poſita: ſed certe illa perſona tunc nullo modo videtur inſpiciẽda. Sufficit enim ꝙ res ſit tẽpoꝛe moꝛtis qꝛ requiritur ſecundum rationem pꝛedictam: ſed verius eſt perſonam inſpici, l. ⁊ ſi maxime. de ſer. leg. ⁊ tranſit ad heredes, ſicut ⁊ res cui accedit, ideo puto ꝙ cedat tempoꝛe moꝛtis.
b ¶ Vltimo gl. [b] h. d. poſt multa verba, quod dies legatoꝛum dicitur cedere quoad tranſmiſſionem, de quo dicam j. eo. l. v. Secundo quoad obligationem. Tertio quo ad petitionem Quarto quõ ad dominij tranſlationem. De quolibet iſtoꝛum eſſet videndum, dic vt C. de cadu. tollen. §. cum igitur. per Cyn.

ADDITIONES.

a AND. BARB. ¶ Si pure ſit. Et no. ex hac l. ꝙ legatum habitationis non vendicat ſibi locum, niſi adita hereditate. ⁊ vide Bal. §. libertatibus in l. vnica. C. de cadu. toll. vbi not. loquitur.

b POMA. ¶ Vltimo glo. Sed in contractu ſi eſt conditionalis obligatio trahitur retro. non autem in legatis. Vide glo. fin. ſecundum Bal. in d. §. cum igitur.

LEX IIII.

Si cum heres. Si legatũ confertur in moꝛtem heredis, eſt conditionale: ſecus ſi in moꝛtem legatarij. h. d. Ratio patet in glo.

LEX V.

Si poſt Pꝛimo dicit legatum tranſmitti ad heredem poſt ceſſionem diei. Secundo dicit. quando dies cedat quo ad tranſmiſſionem. Et circa hec ex hac l. ⁊ alijs diſtingue. Aut legatum eſt vnum, aut plura. Pꝛimo caſu aut eſt purum, aut ſub conditione. Pꝛimo caſu cedit a tempoꝛe moꝛtis regulariter. Fallit in ſeruitutibus perſonalibus, ⁊ in omnibus, que ad heredem non tranſeũt eadem ratione, vt ſ. eod. l. ij. ⁊ iij. Item fallit in legato relicto ſeruo cui eſt relicta libertas, vt ſ. eod. l. heredis §. fi. ⁊ l. ſequẽ. Item etiam in legato facto ſeruo legato, l. cum legato. j. eod. ⁊ tex. ⁊ glo. declarant. C. de cadu. tollen. §. in nouiſſimo. Si in diem, aut incertum, aut certũ. Pꝛimo caſu aut de neceſſitate eueniet, in vita legatarij, vt dies moꝛtis ipſius, ⁊ idem ꝙ in die certa. Aut legatarius poteſt ante decedere, ⁊ idem ꝙ in conditionali, vt ſ. l. pꝛoxi. cum ſi. Si dies certa, tunc ſi in his que eſſent pura, cederent ab adita hereditate, tunc cedit adueniente die, vt hic in ij. reſpõ. Si vero eſt conditionale, tunc aut eſt conditio impoſſibilis, vel turpis, ⁊ habetur pꝛo pura, vt hic. ver. ſed ſi ea. cum ſi. quod plene dixi de condi. inſti. l. j. Si honeſta. tunc aut caſualis, ⁊ cedit a die exiſtentis conditionis, vt hic. Aut poteſtatiua, vel plura, ⁊ diſtingue per quem ſtat, vt hic, in verſi. Item ſi qua, ⁊ plenius dixi de condi. ⁊ demon. l. in teſtamento. Et hoc ſi erat conditio que tacite non inerat. Aut nihilominus eſt expꝛeſſa, ⁊ tunc aut venit ex ipſo teſtamento, aut extrinſecus vt j. eod. l. quod pure. ⁊ plene dixi in l. conditiones extrinſecus. de condi. ⁊ demon. Si vero ſunt plura legata, tunc aut plura copulatiua, aut diſiunctiua. Pꝛimo caſu, cum ſunt plura, l. ij. ⁊ ſequen. ſ. de lega. ij. cuiuſlibet dies cedit ſecundum ſuam naturam, vt hic. Secũdo caſu, cum ſit vnum ſemel dies cedit: Quod dic vt j. eod. l. ſi vſuſfructus. ⁊ l. cum ita in pꝛin. ⁊ l. cum illud. in pꝛinci. Secundo caſu diſtingue, aut ſine pꝛefinitione tempoꝛis, aut cum pꝛefinitione, vt dicam in l. cum ſine pꝛefinitione. j. eod. Cetera dic, vt in gloſſ.

LEX VI.

Quod pure. Conditio tacita ex teſtamẽto pꝛocedens, impedit diem legatoꝛum cedere: ſecus ſi extrinſecus veniat. hoc dicit.

LEX VII.

Heredis aditio. Aditio hereditatis non differt diei ceſſionem, ſed petitionem qualitercunque differt. hoc dicit. Oppo. de l. in conditionibus ſ. de conditio. ⁊ demonſtra ⁊ Solu. Non impedit tranſmiſſionem, niſi teſtatoꝛ aliud velit. Secundo oppo. quod cum illa conditio inſit de neceſſitate, teſtatoꝛ non poteſt eam remittere, l. nemo poteſt. ſ. de legat. j. Solu. aditio hereditatis ineſt de neceſſitate. quia niſi hereditas adeatur ex teſtamento, nihil debetur quantumcunqꝫ teſtatoꝛ hoc vellet: ſed diei ceſſio non ineſt de neceſſitate, ideo poteſt teſtatoꝛ facere quando, cedat, vel non.

LEX IX.

Si habitatio. Ibi ſi ante aditam, ſed ſi poſtea, dic vt l. fin. C. de vſufru.

LEX XII.

Nec ſemel. In tex. ibi, ſed ⁊ ſi quotannis. Iſte eſt bonus caſus. ⁊ no. Item no. idem eſt dicere quotannis, quod ſingulis annis.

a **§. Si in habitationem** [a] relictũ annuum reſpectu certe neceſſitatis, debet tempoꝛe neceſſitatis. h. d. Dixi in l. qui hoc ann. j. de verbo oblig. vide gloſſ. que incip. quia tunc agere incipit, ⁊ iſtam glo. examinaui in l. vlti. ſ. de lib. agno.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Si in habitationem. Vide apoſt. j. in l. cum ſine pꝛefinitione.

§. Nouiſſime. No. non eſſe differentiam inter iſtas exceptiones verboꝛum, licet quidaꝫ contra. C. eod. l. j.

LEX XIII.

Huiuſmodi. Conditio omnino extitura, ſi dubitatur an viuo, vel moꝛtuo legatario exiſtat, impedit diem legati cedere. h. d. Op. de l. Iulianus. ſ. de cond. inde. Sol. vt in gl. Tu dic. ꝙ ibi in contractibus, hic in vltimis voluntatibus, quicquid ibi ⁊ hic no. ratio eſt, qꝛ ſi certum eſſet in vltimis voluntatibus conditionem exiturã, ſed incertum an in vita, vel nõ, impediret diẽ legati cedere. l. ſi cum heres. ſ. eo. in contractibus vero ſpes conditionalis obligationis tranſit ad heredẽ. vt inſti. de verb. obl. §. ex conditionali. ⁊ ita, an in vita, vel poſt moꝛtem exiſtat, nõ curatur: qꝛ nõ impedit diem ſtipulationis cedere. ¶ Opp. de pericu. ⁊ cõmo. rei vendi. l. neceſſario. §. ſi ita. Reſpon. eodem modo, ibi in contractibus: hic in vltimis voluntatibus. ¶ Op. de l. ſi pupillus. §. qui ſub conditione. j. de noua. Eodem modo reſpondetur ibi in cõtractibus. hic in vltimis voluntatibus. An autẽ ſtatim debeatur, dic vt ibi. Io. tamẽ circa hoc, dedit vnam ſolutionẽ cuius materiam examinaui in d. l. Iulianus. ſ. de cond. inde. ¶ Extra gloſ. opp. ⁊ videtur ꝙ tale legatum trãſeat ad heredem ſi conditio deficit: licet hoc poſt moꝛtem appareat, cum in vita verum fuiſſet illud non debere fieri, vt j. de manu. teſt. l. Neratius. Solue vt dicã. j. eo. l. cum ſine pꝛefinitione. in pꝛinc.

LEX XIIII.

Si vſuſfructus aut decem. Si legatum, cuius dies ceſſit ab adita hereditate, ⁊ aliud legatum, cuius dies cedit a tempoꝛe moꝛtis, alternatiue relinquitur, quãtum ad electionem, vtrunqꝫ tẽpus inſpicitur, quantũ ad trãſmiſſionem, quodlibet per ſe naturam ſuã retinet. h. d. Ibi ſpectandum, quo ad electionem legatario cõcedendã. No. ex fi. ꝙ quñ relinquitur alternatiue legatũ pure, ⁊ legatum conditionale, non impeditur pꝛopter vnum, quin cedat dies alterius. Op. j. eo. l. cũ illud. in pꝛin. Sol. vt ibi dicam, qꝛ eſt difficile cõtrarium. Op. de l. cum ſine pꝛefinitione. ij. reſpõ. j. eo. Sol. hic ſunt duo legata, vnũ pure, ⁊ aliud conditionale. ſed in l. contraria eſt tantum vnũ legatum conditionale.

a ¶ Tantum eſt dicere vt filio ſoluatur, quantum ꝙ patri nõ queratur vſuſfructus.

§. Si ita quis. Quero, iſto caſu qs petat: Et dicit gl. ꝙ filius. Sed dicit Dy. ꝙ hoc pꝛocedit ſecundum iura hodierna, ſecũdum que põt habere pꝛopꝛia.

extra caſtrenſe vel quaſi. Secundum iura iſta non reperitur, ꝙ
poteſt habere proprium, extra caſtrēſia, niſi in caſu l. cogi. §. ſi pa
ter. ⁊ l. Imperator. ſ. tit. j. ⁊ l. in dotem. Vnde oportet dicere, ꝙ te-
ſtator dicendo iſta verba, vt ipſi filio ſoluat, videtur teſtator velle
in tempus exiſtentie ſui iuris differre, arg. l. vbi pure. ſ. tit. j. arg.
1 l. fideicommiſſa. §. ſi filio. ſ. de leg. iij. Item no. hic, † ꝙ ſi teſtator
vel aliquis relinquit, vel donat filio, vel vt ipſi filio ſoluatur, tan-
tum importat, quantum dicere, ne ad patrem perueniat vſuſfru-
ctus, ſecundum authen. excipitur. C. de bo. que libe. ⁊ in authen.
vt liceat matri ⁊ auie. in princ. ⁊ hoc vide in iſto §. cum glo.

LEX XV.

Si ita Non refert quid ex equipollētibus fiat. hoc
dicit. Oppo. de l. ſi. C. de his qui ve. eta. im-
pe. Solue vt plene dixi in l. Gallus. §. ⁊ quid ſi tantum ſ.
de libe. ⁊ poſthum.

LEX XVI.

Cum ita. Opp. de l. illud ſ. de opt. leg. Responde
ibi in vtraqȝ parte alternatiue erat le-
gatum pure, hic ſecus. Op. viteri⁹, ſ. eo. l. ſi vſuſfructus.
veri. argumentum. Reſpon. ibi erat talis conditio, que moriente
legatario implebatur, vel deficiebat: ⁊ ideo concordat cum illa.
Sed contra hoc facit in vtraqȝ parte alternatiue, hic eſt legatū
cuius dies cedit a tempore mortis: ⁊ iſtud quod dicit, ꝙ ex Pam
phila natum erit. tacite ineſt conditio que non impedit tranſmiſ
ſionem legati, l. j. in fi. ſ. de condi. ⁊ demon. ⁊ j. eo. l. cum illud. §. fin.
Quid velit dicere iſte text. dicam in l. cum illud. j. eod.

§ Cum ſeruo legato. Dies vſuſfructus le
gati ſeruo hereditario demum poſt aditam vtriuſqȝ hereditatem cedit. hoc dicit.

LEX XVII.

1 ☞ Regula Catoniana eſt regula iuris.

Cum legato. Dies legati relicti ſeruo lega-
to, cedit ab adita hereditate.
Item ad legata que cedunt ab adita hereditate regula
1 Catoniona non pertinet. h. d. † No. ꝙ regula Catoniana eſt regu-
la iuris, licet Ioā. And. contra ſuper rub. de reg. iu. lib. vj. dixi de
reg. iur. l. j. Opp. Inſtit. de leg. §. an ſeruo. Reſpon. ibi loquitur e-
conuerſo, quando pater eſt inſtitutus, ⁊ filio relinquitur: hic quā
do inſtitutus eſt filius, ⁊ patri relinquitur. Rationē diuerſitatis
dixi in l. a filio ⁊ l. queſitū. ſ. de legat. j. ¶ Quero, quomodo po-
tuit manumitti? ⁊ dic vt in gl. ⁊ no. ꝙ ficte domin⁹ manumittit, ꝙ
intellige ſi poſtea ſequit̃ aditio: alias ſecus, arg. j. de caſtrē. pec. l.
hereditatē. §. filius. vel vt ceſſet omnis dubitatio, dic ſeruū ꝑ pre-
tio accepiſſe libertatem, vt ſ. ad Syla. l. ſi quis in graui. §. vtrum.

LEX XIX.

Cum ſine prefinitione. Cum le-
gatū in-
cipit a precedenti diſpoſitione, ſequens. in quod tranſ
funditur, ſtatim mora cōmiſſa, peteretur: ſi incipit a pre-
cedenti conditione, legatario interim moriente, nihil ad heredem
tranſmittit. hoc dicit. Opp. j. eod. l. ſi penum. Sol. quod hic dicit,
ſtatim intelligas mora commiſſa. Opp. hic videtur dici, ꝙ penus
eſt in obligatione. contra j. de act. ⁊ obli. l. obligationum fere. §. fi.
Sol. Dic vt dixi in l. j. §. item ſi ita ſ. ad leg. Falcid. Opp. de l. ſi v
ſuſfructus. in prin. ſ. eo. Sol. Dic vt ibi dixi. Opp. ⁊ videtur ꝙ ad
heredem tranſmittit, quia hic eſt relictum ſub conditione qua-
dam negatiua: ſed moriente legatario, tunc eſt certum ꝙ retro
ipſe non dedit, l. Aratius. j. de manu. teſta. ergo videtur, ꝙ ad le
gatarium tranſmittat. Reſpon. conditio negatiua, ſi nō dederis,
ſi poteſtatiua eſt reſoluitur, id eſt, cum conſtabit te dare non poſ
ſe de iure vel de facto. l. ita ſtipulatus. j. de verb. obli. ſed hic non
eſt certum, niſi poſt mortem legatarij, nō ante: ⁊ ideo ad heredem
non tranſmittitur: lex vero contraria loquitur in conditionibus
caſualibus. Vel dic etiam in caſuali procedere propter generalita
tem. l. huiuſmodi. ſ. eo. Ad contrarium reſpondeo, quandoqȝ cō-
ditionem caſualem non poſſe exiſtere, eſt certum in rerum natu-
a ra, puta ſi mulier eſt[a] vacua ventre, certum eſt in rerū natura non
poſſe naſci poſthumum, ⁊ tunc procedit l. Aratius. Quandoqȝ
in rerum natura non eſt certum, quia mulier eſt pregnans, vnde
poteſt partus naſci, ⁊ non naſci, ⁊ ſolus Deus ſcit: ⁊ tunc ſi non
naſcitur, non dicitur ꝙ retro fuit impleta conditio, vt probatur
ſ. de acq. here. l. cum quidam. §. quod dicitur. ver. quod ſi ipſe. ſed
in hac l. cum ſine. ⁊ in l. huiuſmodi. ſ. eo. non fuit certum in rerum
natura conditionem impleri poſſe viuo legatario, ideo decedens
non tranſmittit, ſecus ſi poneremus fuiſſe certum.

ADDITIO.

a ALEX ¶ Mulier eſt. Imol. videtur dicere contrarium in l. ſi fi-
lius heres. de lib. ⁊ poſthu.

§. Cum ab eo mihi. Opp. de l. ſi penum. j. eo.
dic vt ibi dicam.

LEX XX.

1 ☞ Legatum annuum an dicatur vnum, vel plura.
2 Teſtator ſi legat corbem frumenti annuatim vſqȝ ad decem an-
nos, heres poteſt pro tempore ſoluere.

a **Si cum prefinitione.** [a] Iſta eſt no-
ta-
lex ⁊ ſingula-
ris, ⁊ determinatio quaſi omnium legum de hac mate-
ria loquentium ⁊ ideo eſt tenenda menti. ⁊ h. d. Legatum annuū
cum prefinitione temporis relictum in dubio ſi ſit cauſa alimen-
torum, dicuntur plura legata, alias vnum, cuius dies cedit a tē-
pore mortis. h. d. In text. ibi heredis gratia quod feciſſe videtur
in dubio, cum certi temporis prefinitione extra cauſam alimento
rum. Dy. Opp. de l. in ſingulos annos. ſ. de ann. leg. ⁊ l. cum in an
1 nos. ſ. de ann. leg. Soluit Dy. ⁊ tene menti. † Aut certū eſt illud
quod teſtator voluit, vel facere plura legata vel vnum. ⁊ tunc ſta-
mus certo, l. nec ſemel. ver. ſed ⁊ ſi quotannis. ſ. eod. Aut eſt du-
bium, ⁊ tunc aut teſtator relinquit legatum annuum ſine prefini
tione temporis, ⁊ ſunt plura legata, pro primo anno purum. pro
ſequentib. conditionale, l. cum in annos. ſ. de an. leg. Aut cum
prefinitione temporis. ⁊ tunc aut in alimentis, ⁊ ſunt plura lega-
ta, vt hic: Aut pro alio, ⁊ eſt vnum, vt hic, ⁊ l. filium. in fi. j. eo. Fa-
2 cit ſi teſtator † vnam corbem grani reliquit annuatim vſqȝ ad de-
cem annos, an heres poteſt pro toto tempore ſoluere? Videtur
b ꝙ ſic, [b] quia iſta dilatio eſt heredis vt hic: ⁊ ideo poteſt ſolu-
quando vult totum, l. cum tempus. j. de reg. iur. ⁊ l. ſtipulatio i.
§. inter certam. j. de verb. obl. ⁊ l. ſi ſtatuliberi. §. ſtatuliber. infr.
de ſtat. libe.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Si cum prefinitione. Et iſtud facit an relictum alim
torum in cauſam paupertatis debeatur ſolū inſtante neceſſitate,
an vero ſemper, de quo per Bald. in auth. ingreſſi. de ſac. ſan. eccl.
facit quod habetur in l. pen. §. j. de an. leg. ⁊ vide Imo. in vlt. q. in
l. qui hoc anno. in j. col. de verb. oblig.
b ALEX. ¶ Videtur ꝙ ſic. An in legato annuo poſſit fieri ſolu-
tio pro pluribus annis Bald. contra in l. in annalibus. C. de leg.
facit qd̃ not. Bart. in l. eum qui. de an leg. IO. FR. RV. ¶ Adde
Bal. in l. plures apochis. ſ. de fi. inſtr. vbi tenet contra Bart. ⁊
Iaſ. in l. ij. q. xxij. C. de iure emphy.

LEX XXII.

Si Titio cum. [a] Dictio ſi, facit princi-
paliter conditionē, ſecū-
dario tēpus, dictio cum, facit principaliter tēpus ſecū
dario conditionē. h. d. Et vide gloſ. in verb. ſcriptura,
que dicit, cum annorum. xiiij. erit de qua ſcriptura facit mentio-
nem. ſ. incidenter.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Si Titio cum. Habetur in l. centeſimis. §. fin. de ver-
borum obligatio. ⁊ facit quod not. Bal. in l. qui promiſit. de con-
di. indebiti.
AND. BARB. ¶ Vide l. ſi decem. j. de verb. obl. ⁊ l. Seius Sa-
turninus. ſ. ad Trebel.

LEX XXIIII.

Si penum heres. Legatū primū pu-
rū, in ſequens lega-
tum tranſfunditur, demum poſt morā heredis ab he-
rede legatarij tranſmittit̃, tranſfuſione non facta. h. d.
Opp. valde ſubtiliter ⁊ difficulter de l. cum ſine. ij. reſp. ſ. eo. vbi di
citur, ꝙ legatū non trāſmittit̃. Sol. ibi incipit a precedēti cōditio
ne, ⁊ penus non fuit in legato, ideo non trāſmittit̃. Op. de l. ꝙ pu-
re. ſ. eo. ⁊ l. aliquando. ſ. de cond. ⁊ demon. ⁊ l. ſi legatū ſub condi
tione. ſ. de adi. leg. vbi dicitur, ꝙ legatum purum ademptū ſub cō
ditione, videtur ſub contraria conditione datū, ⁊ decedēs legata
rius non tranſmittit. Cū ergo fuerit purū, ⁊ ſub conditione adē-
ptum, ergo videtur ſub contraria conditione datum: ergo nō de-
bet tranſmittere. Dicit Dy. contraria loquunt̃ quando eſt adem
ptum ſub quadā conditione caſuali, que non implet̃ moriente le-
gatario. Iſta aūt, de qua loquit̃ hic, non deſinit moriente legata-
rio poſſe impleri. ideo cedit dies, ⁊ tranſmittit̃ ad heredē. Videa-
mus ergo an iſtud ſit aliquid dicere. Et iſtud vr̃ primo contra. l.
cū ſine prefinitione. ſ. eo. vbi cōpletur cōditio moriēte legatario.
⁊ tū nō trāſmittitur, ꝙ deberet: ſicuti hic voluīt doct. dicere, ibi eſt
cōditio dādi que pōt impleri vltimo vite ſpiritu: vñ cū illa ꝯditio
tm̄ poſt mortē extitit, merito ad heredē nō tranſmittit̃: ſed in lege
iſta nō eſt cōditio iſta in dādo, ſȝ magis q̄ reſpicit factū legatarij,
ſcȝ.

ſcȝ, ſi interpellauerit. Unde ante vltimum vite ſpiritū deſinit poſſe interpellari, ergo trāſmittit. Sed iſtud non videtur bene dictū, quia actus interpellationis poteſt fieri per alium. l. ſi quis ſolutioni. i ff. ſ. de vſu. ergo vltimo vite ſpiritu pō explicari. l. vlt. ſ. ď cōd. inſt. ⁊ l. Arethuſa. ſ. de ſta. ho. Ergo videt̃, ꝙ hic tātū poſt mortē terit conditio. Sol. lȝ. extraneus poſſit interpellare, vt ibi: non tamē vt extraneo, ſed vt ipſi legatario ſoluat̃, ſȝ ipſi in puncto mortis exiſtenti non poteſt ſolui, ⁊ ſic heres nō poteſt eſſe in mora, ⁊ ſic in vita legatarĳ conſtat ꝙ centū deberi non poſſunt. Preterea, poſito qď in pūcto mortis heres interpelletur, adhuc poſt interpellationem heres hȝ illud modicum tempus, de quo dicitur in l. quod dicimus. ĩ. de ſol. Et ſic conſtat, ꝙ in vita legatarĳ centum deberi non poſſunt: ſed legatū fundi purum fuit adeptū ſub cōditione ſi centum deberi ceperint, vt ďt text. ergo ſub contraria conditione fuit datum, ſi centum deberi non ceperint: ſed in vita legatarĳ conſtat ꝙ non poſſunt incipere deberi, ergo, ⁊c. Sed quando inceperunt a precedēti conditione, ſcȝ, ſi penū non dederis, centū dato: intelligitur, ſcilicet, ſi dare poſſe deſieris: ſed in vita legatarĳ heres non deſinit poſſe dare, ideo non tranſmittit legatarius decedens. Opp. quando diſpoſitionē precedentem habet conditio, ius implendi conditionem tranſit ad heredem, l. diem. §. j. ſ. de arbi. Tenēt doct. in l. pe. C. de condi. inſer. Sed hic habet precedentem diſpoſitionem, ergo videtur, ꝙ tranſeat ad heredem, ⁊ ſic heres legatarĳ poteſt interpellare. Sol. dic, ꝙ tranſit ad heredem eius, qui debet implere conditionem, non ad heredes eius in cuius perſona debet impleri, arg. l. cū ita. ⁊ quod ibi dixi. ſ. de condi. ⁊ demon. vel aliter ius implendi conditionem trāſit ad heredē. Dic illud in contractibus, hoc in vltimis voluntatibus: ſemper tamē dubitaui de illis. Facit qď dixi in l. ſi cui fundꝰ. ⁊ l. a teſtatore. ſ. de cōd. ⁊ demon. ⁊ in l. ſub diuerſis. §. j. eo. tit.

LEX XXV.

CUm illud aut. In legatis alternatiuis vnū eſt legatū, ⁊ ſi vna pars eſt cōditionalis, legatario interim decedēte, nihil ad heredē trāſmittit. h. d. Ibi, non facit, ⁊ ſic ſemel cedit dies, ⁊ nō pluries, vt ſ. e. l. ſi vſuſfructus. in prin. ⁊ l. cum in annos. ⁊ l. ſeq. Jac. de Are. Oppo. ſ. de l. proxi. ⁊ ea. l. ſi vſuſfr. ĳ. reſpon. Sol. quidā, ꝙ ad heredē nō videtur trāſferri, ſ. illud ꝙ eſt relictum ſub conditione, aliud ſic. Bl. nō ſtat in hoc, per l. cum ita ſ. eo. Qualiter reſpōdebimus? Dic, ꝙ ibi deficit cōditio vnius legati legatario moriēte. Nō obſt. ſ. l. proxi. qꝛ ibi nō fuit legatū alternatiue. Preterea, ibi cōditio primi legati, viuēte legatario, extitit. De iſtis clarus ſum: ſed dubiū facit d. l. cum ita. Nam ibi in vtraqȝ parte alternatiue eſt tale legatū, cuius dies cedit a tempore mortis. Nā hoc legatū quoad Pamphila nata erit, cedit a tēpore mortis, vt ĩ. §. j. prox. Quare ergo ſi alternatiue ponatur, nō cedit dies a tēpore mortis. Sol. Dicamus qď non cedit ibi dies quo ad petitionē. Uel aliter, vt ſentit gl. ꝙ ibi in qualibet parte alternatiue eſt tranſmiſſibile per ſe, ſi ſeparatim ponitur: ſed ſi iungitur per iſtā alternationē, ſeu per iſta verba alternatiua, tunc qꝛ eſt dubiū duplex, ſcilicet, quid naſcatur, ⁊ quid eligat: ideo nullū ad heredē tranſmittit antequā ſit electioni locus. Uel aliter poſſumus dicere, ꝙ legatū alternatiuū habet in ſe tacitā conditionem. ſi potuerit electio celebrari, vt ꝓbat hec lex. in prin. ⁊ d. l. cū ita. Iſta autē cōditio, ſi potuerit electio celebrari, venit ex teſtamento nō extrinſecus, merito impedit, l. qď pure. ſ. eo. Circa iſtud legatum alternatiue relictū, videlicet vnū pure, aliud ſub conditione, diſtinguo. Aut conditio extitit, viuo legatario, ⁊ nō eſt dubium quod tranſmittit, vt ſ. eo. l. cum ita. in prin. a contrario ſenſu. Aut non extitit, ſed deficit, ⁊ idem, vt d. l. cum ita. Aut non deficit, neqȝ extitit in vita: ſed in puncto mortis, ⁊ idē d. l. ſi vſuſfru. ſ. eo. Aut etiam poſt mortem pēdet, ⁊ decedens non tranſmittit, vt hic. Oppon. de l. ſi quis ſeruum. §. ſi ita. ſ. de leg. ĳ. Sol. Plura ſunt legata quoad plurium rerum nominationem, vnum quo ad ſolutionem, ⁊ ideo vnam ceſſionem diei debemus inſpicere.

§. Heres meus. Conditio tacita, que ineſt ex natura rei legate tranſmiſſionē nō impedit. hoc dicit. Opp. ſ. de actio. ⁊ obligatio. l. pupillus. Solue, vt plene ſolet dici in l. pupillus. ĩ. de regu. iur. ⁊ l. prima. infra de noua. Oppo. de l. quod pure. ſ. eodem. ⁊ l. aliquando. ſ. de conditio. ⁊ demonſtratio. Solu. Hoc venit ex natura rei legate, non ex ipſo teſtamento. Dixi in l. conditiones extrinſecus. ſupra de conditionib. ⁊ demonſtratio.

LEX XXVI.

FIrmio Heliodoro. Oppo. ſ. de vino tritico ⁊ oleo legato. l. cum certus. Solu. dicit gloſſ. ibi apparet aliud ex mente teſtatoris, quia ibi reliquit fructus, qui naſcentur: hic pecuniam redigendam ex fructibus. Preterea, ibi dixit, ex fructibus qui naſcentur, ideo ibi fuit, per modum cuiuſdam conditionis: hic vero ſimpliciter quinquaginta reliquit ex reditu. Oppo. de l. ſi debitor. §. primo. ſupra de contrahenda emptione. De hoc plene per doc. in l. ſi quis argentum. C. de dona. tetigi in l. quidam teſtamento. ſ. de legat. j. ⁊ l. inter ſtipulantem. §. ſacram. ĩ. de verbo. oblig.

1 ☞ Tempus certe etatis adiectum cauſa legatarĳ: diem non conditionem inducit.

2 Actio non datur legatarĳs contra merum executorem, ⁊ quando detur

1 **§. Cum ab heredibus.** Tps† certe etatis adiectū cā legatarĳ diem, non conditionem inducit. hoc primo. Item cōtra merum executorem legatarĳs non datur actio. hoc dicit §. iſte. In text. ibi, ſortem, ⁊ interim apud quendam tertium a teſtatore electum in depoſitum retineri voluit, vt patet ex inferioribus. Ibi intra. incipit reſpondere. Oppo. ad primum dictum, videtur quod faciant conditionem iſta verba, vt l. ſi Titio. in prin. ſ. eo. dic vt dixi in l. ſi cui. ſ. de leg. j. Opp. de l. ſi res. C. ad exh. vbi videtur ꝙ depoſitarius poſſet conueniri. Dicit gloſ. fateor, ꝙ merus executor actione ex teſtamento conueniri non poteſt: ſed conueniri poteſt actione depoſiti, ſi fuit depoſitum, vt reddat alumno. Iſte paſſus eſt pulcherrimus, ⁊ ĩ. ſtatim reuocabo in dubium. Oppo. ⁊ videtur, ꝙ intra diem poſſet repeti, l. j. §. pe. ſ. depo. Bl. que eſt hic, reſpondet ꝙ hic nō erat ſimplex depoſitarius: ſed debet habere cōmodum medĳ temporis. Opp. ad iſtum §. de l. a filia. §. fi. ſ. tit. j. ⁊ l. codicillis. §. Sticho. de an. leg. Sol. ibi erat merus executor. Debebat enim dare certas vſuras, quas percipiebat, ⁊ ſi maiores percepiſſet, maiores tenetur reddere, ſicut diximus in l. Lucius. §. heredē. ſ. tit. j. hic vero iſte depoſitarius debet habere aliquod commodum, ⁊ illud quod lucraretur vltra vſuras trientes. Op. quia ſi iſtud eſt verum ꝙ debet habere aliquod commodum, nō eſt nudus miniſter, arg. l. ſi quis Titio. ſ. de lega. ĳ. Si non erat
a nudus miniſter, tenebatur actione ex teſtamento, [a] l. ſi a pluribus.
b ſ. de le. j. Dico, ꝙ iſte depoſitarius ſentiebat commodum [b] ex contractu depoſiti, cum herede celebrato: non ꝙ agnouerit iudiciū defuncti, nec ꝙ petierit, ſed heres iuit ad depoſitarium, ⁊ ſic pacti fuerūt: alias nō video qualiter teneatur actione ex teſtamento. Uel dic, ꝙ teſtator hic voluit pecuniam per heredē deponi cuidā, ſub illo pacto, ꝙ poſt certā etatē reſtitueret, ⁊ interim ſolueret vſuras, ⁊ ſic voluit cōtractū depoſiti celebrari certa forma, vt hic innuit glo. paruula: ſed in l. a filia. §. fi. fuit merus executor. Juſſit em̄ ſimpliciter accipere pecuniā, ⁊ vſuras preſtari: nō dixit per eū qui accipiebat, vel ꝑ alium eius cura, ⁊ diligentia, ⁊ ideo ibi fuit executor: hic depoſitarius certo pacto, ⁊ ideo celebrato cōtractu depoſiti, non pōt conueniri actione ex teſtamento. ſed actione depoſiti, vt dixi in ſimili ſ. de leg. j. l. ſi fideiuſſor. §. fi. Op. dicitur hic ꝙ talis depoſitarius cauet. Contra ſ. ſi cui plus quā per le. Falc. l. diuus. Sol. Hic ſentiebat commodum a defuncto, vt ibi dixi.

2 ¶ † Quero vtrum executor conueniri poſſit a legatarĳs. ⁊ gl. videtur dicere ꝙ non. Tu breuiter dic, aut eſt executor nō merus, ſed qui ſentit aliquod commodum ex teſtamento, ⁊ tunc iſte tenet̃ ſi cōmodum agnouit. l. ſi a pluribus. in prin. ſ. de leg. j. ⁊ l. Imperator. in prin. ⁊ §. j. ſ. de le. ĳ. Non ob. iſte §. qꝛ dic, vt ibi dixi. Aut eſt merus executor, ⁊ dicit Dy. Aut eſt ad pias cauſas, ⁊ pōt conueniri vt exequatur, ſicut pōt agere. l. nulli. ⁊ ibi gl. C. de epi. ⁊ cle. Aut non eſt ad pias cauſas, ⁊ tunc, aut queris an poſſit cōueniri actione ex teſtamento, ⁊ non pōt, vt hic. Aut alia actione, ⁊ tunc poteſt vt actione ex depoſito, vel rei vēdi. vel ex ſtipulatione, ſi interceſſerit, vt hic in gl. vel ac. neg. geſt. vt no. do. in l. id quod pauperibus. C. de epiſ. ⁊ cle. Si vero ceperit agnoſcere, tunc officio iudicis poteſt conueniri vt exequatur. l. iĳ. §. j. ſ. de arbi. ⁊ l. Quintus. ſ. de an. leg. An autem poſſit agi ⁊ cogi ad acceptandū? Bl. ⁊ Dyn. no. ſ. de lega. ĳ. l. j. ⁊ ibi dixi. Doc. dicunt in l. id qď pauperibus. C. de epiſco. ⁊ cle.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Actione ex teſtamento. Uide in d. l. ſi quis Titio. ⁊ Bar. in l. j. eo. titu. ⁊ quod ibi dixi.

b ALEX. ¶ Sentiebat commodum. Adde ad hoc tex. in l. cum filio. in fin. ſecundum lectu. Bar. ⁊ ibi poſt medium. de leg. j.

a **§. Pater.** [a] Tene menti iſtum §. de quo dicam. in l. q hoc anno. ĩ. de ver. ob. ¶ Ulterius no. iſtud ꝙ dicit glo. quando relinquitur victus, vel veſtitus, debet intelligi eo tempore quo incipit egere. Tu dic aliter, vt dixi ſ. de lib. agn. l. fi.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Pater. Per Bar. in l. ſi cui. in prin. de leg. j. adde tex clariorem in l. ſi cum prefinitione. ⁊ ibi Bar. ſ. eo. ⁊ hic adde not. per Bar. in l. ſi legatarius. §. fi. de lega. iĳ.

LEX XXVII.

Filium familias ex parte.

Conditio adiecta inſtitutioni non videtur legato prece- denti adiecta.h.d.Opp.conditio adiecta inſtitutioni videtur re- petita in legato, l.duos.ſ. de condi.ꝛ demon.l. cum ſeruus.ſ. de condi.inſti.Sol.ꝛ iſta eſt vera:hic primo legauit, ꝛ poſtea adiecit conditionem.Et vide glo.que incipit,a patre,ꝛc.ſigna gl. dixi ple ne in l.auia.ſ.de condi. ꝛ demonſtr. ¶Quero, an inſtitutus pro parte debet interim habere totum, vel partem. Et dic plene vt dixi in l plane vbi.§.ſi coniunctim.ſ.de lega.j.

§. Menſtruos. Legatum menſtruum relictum ſeruis,debetur a tempore compe- tentis libertatis.h.d.iſte §.

LEX XXVIII.

Si fundus inſtructus.

Si fundus inſtructus relinquitur,dies legati cedentis inſpicitur.h.d. Ibi, de- beri.hec declara per ea que no.in l.pe.ſ.de fundo inſtructo.

LEX XXIX.

a
Rogo quandoque.

[a] Not.iſtum caſum ſing.quandoqꝫ da- bo tibi intelligitur,cum primum commode potero.

ADDITIO.

a ALEX.¶Rogo quandoque.Sing.iſte tex.eſt, promitto quan doque dare intelligitur quam primum potero. Et ita ipſum no. alleg.ꝛ intelligit Imo.in l.cum pater.§. rogo. de lega.ij.vbi vide- tur tex.contra iſtum iuncta l.ſeruos.j.de manu.teſt.

LEX XXX.

a
Quod pupille.

[a] Conditio nuptiarum nõ im- pletur ex nuptijs inualidis. hoc dicit.

ADDITIO.

a ALEX.¶Quod.pupille. Et iſtam legem cum gloſſ. allego tibi pro ſingu.in l.conditiones que extrinſecus.de cõdi.ꝛ demon. Ad de no.per Imo.in l.ab omnibus.§. cum quidam.de leg.j. ꝛ in d.l. qui filiabus.

LEX XXXI.

Vxori ex parte.

Iſtam habeo pro nota. lege h.d.ſecundum gl.Conditio,ſi heres non erit,moriente inſtituto,purificatur. Opp.pri mo, ꝛ videtur ꝙ iſta inueſtigatio, an conditio videatur extitiſſe, vel non ſit ſuperflua,cum iſta conditio, ſi heres non erit, non ſu- ſpendatur. quia ineſt tacite, l.qui filiabus.§.fin.ꝛ l.ſeq.ſ.de leg.j. ſed ſi legatum ponis relictum a ſubſtitutio, vt hec litera innuit, non impedit diem legati cedere.vt ſ.eo.l.j.ꝛ l.heredis.§.pen.Reſ pon.ꝙ conditio,que tacite ineſt,non impedit tranſmiſſionem, niſi ex poteſtate legatarij pendeat. l. filio.ſ.de leg.j. ꝛ l.miles.§.j.ſ.de
a leg. ij.dixi in l.conditiones extrinſecus.Opp.[a] ꝙ poſt mortem ſit impleta,l.fin.de condi.inſti.cum poteſt vltimo vite ſpiritu eſſe he res. Gloſſ.dicit, hoc non fateor,cum non habeat velle, nec nolle vltimo vite ſpiritu.Sed nonne iſtud videtur contra gl.l.filio.ſ.de leg.j.ꝛ l.miles.§.pro parte,ſ.de leg.ij.Sed ibi dicam in l.miles.§. pro parte.

ADDITIO.

a ALEX. ¶Opp. No.ꝙ adiri non poteſt hereditas vltimo vite ſpiritu.Adde Bal.in l.ſi.in prin.in vlt.col.de bo.que lib.ꝛ Imo. in l.fin.ſupra de condi.inſti.

TITVLVS III.

Vt legatorum ſeu fideicommiſſorum nomine cauea.&c.

LEX I.

Legatorum nomine.

a
§. Si cui ſit legatum. [a] Legatum repetitũ. bis tantum debetur, ꝛ pro ipſo legatario ab herede, vel heredis legatario non caue- tur.h.d. Iſtum §.habes in l.fideicommiſſa. §.ſi quis decem.ſ.de leg.iij. Opp.de l.eum.in prin. ſ.de ſer.vrb.predi.ꝛ l.ſi ita ſtipula- tus a Seio.j.de fideiuſſo.Plene de iſto brocado dic vt in l.ſi fini- ta.in prin.de dam.infec.per Dy.ꝛ ibi dixi,ꝛ per Cy.in l.j.in j.op. C.de ſen.que pro eo quod intereſt.Op.de l.veluti.ſ.de eden.Sol. ibi hoc ideo,qꝛ ex tali repetitione non grauatur:hic grauaretur: ꝛ ideo rurſus,hic ſemel tantum intelligitur,ꝛ non quoties oppor
b tunum fuerit,vt ibi dicitur,[b] quod not.

ADDITIONES.

a POMA.¶Si cui ſit.Et vide plene Bar.in l.fideicommiſſa.§.ſi quis decem,ſ.de leg.iij.Ang,in l.ſi finita.de dam.infec.
b ALEX. ¶Vt ibi dicitur.Et idem tenet Bar.per iſtum text.in d.§.ſi autem vtraque.in l.properandum.C.de iudicijs.

a
§. Si quis ſub conditione. [a] Si vna alterius locum ſuccedit eius naturam aſſumit.h.d.iſte §.

ADDITIO.

a ALEX.¶Si quis ſub conditione.Vide Bart.in l.non ſolum. in princ.in §.morte.de ope.no.nun.

1 Vſufructus pecunie ſi relinquitur, dominium ipſius non tranſit incontinenti. Libellus quando petitur vſufructus cer- tarum rerum,qualiter concipiatur.
3 Legatari⁹ partis cõditione pẽdente, an interim poſſideat totũ. Vſufructus citius accreſcit quam proprietas.
4 Conditio indebiti,quando detur contra tutum exceptione doli.

§. Si decem que in arca. Primo,loqui- tur quãdo pro prietas,ꝛ vſufructus legati ſunt pure.Secundo,quando ſub cõ ditione. Item prima diuiditur in tres partes, quia primo dicit, quid poteſt petere quilibet ipſo iure.Secundo,inquãtum obſtat exceptio de equitate. Tertio, quid iuris quando proprietatem legatarius poſſidet.Secunda ibi,ſed cum decem. Tertia ibi, pla ne ſi decem. Item ſecunda pars principalis diuiditur in duas. Primo quid iuris ſit,pendente conditione. Secundo quid iuris ſit, exiſtente conditione. Secunda ibi,ſed ſi omiſerit. ¶Dicitur hic,ꝙ iſte legatarius debet decem petere,imo videtur,ꝙ quinque tantum.Nam quando relinquitur vſufructus pecunie ipſa pro prietas debetur vſufructuario, vt ſ.de vſufr.ea. re. que vſu con ſu.per totum titu. Si tranſit proprietas, ergo ſequitur, ꝙ tam re coniuncti in eadem proprietate quilibet petat partem,l.ſi plu ribus.ſ. de legat.j. Sed dic, ipſo iure non tranſit proprietas ex teſtamento,quia non eſt legata:ſed quadam neceſſitate debetur:ideo legatarius, in quem tranſit dominium ipſo iure, tunc
a ipſe poteſt tota decem petere. Et ſic not.hic[a], quod† ſi relinqui
1 tur vſuff.pecunie,ꝙ dominium pecunie non tranſit incontinenti. Tu dic,ꝙ legatario vſufructus debetur proprietas etiam,vt in iſto §.ibi,ꝛ quinqꝫ vſumfructum petiturum conſtat.Et ſic no.li bellum,ꝙ petas fructum illarum rerum,non illas res.Veruntamen crederem,ꝙ vterqꝫ libellus procederet, tam iſte peto vſum fructum illarum rerum,qꝛ tunc importat neceſſitatem quãdam, proprietatis. Idem ſi peterem iſta decem,vt vſumfructũ ex eis p cipiam,ꝛ etiã iſto caſu procederet l.libellus.l.ſi tibi decẽ milia.ſ. de vſufr.ear.rerum,que vſu conſu.vbi videtur hoc probari.Dici
8 tur hic,† ꝙ cauetur heredi.Contra,imo videtur,ꝙ debet caueri non heredi:ſed legatario proprietatis.l.ſi.ſi cui plus quam per le. Fal.ꝛ l.ſi tibi decem milia.ſ.de vſufru.ea.re.que vſu conſu.Reſp. quando ipſe legatarius poſſideret,ſibijpſi eſſet cauendum.vt hic ij.reſpon. Idem ſi concurrerent heres ꝛ legatarius,ꝛ qlibet vellet ſibi caueri,legatarius prefertur, vt in contrarijs. Aut heres tm concurrit,legatarius non,tunc heredi tantum põt caueri,vt hic. Venio ad ver.plane.ꝛ opp.ꝙ ille,qui non eſt grauatus, non põt conueniri.l.epiſtolam.in prin.ſ.tit.ij.ſed legatarius proprietatis non eſt granatus,ergo ipſe conueniri non põt. Dicit glo.fallit
3 hic eſt ſpeciale,nam in effectu videtur grauatus.¶Venio ad ſequens reſponſum in verſi.ſed ſi ſub conditione,vbi dicit,ꝙ in terim poſſidet totum.Contra l.ſi domino.ꝛ l.plane.vbi.§.ſi coniunctim.ſ.de leg.j.vbi legatarius pendente conditione, nõ petit niſi partem.Reſpon.ibi loquitur in legato proprietatis:hic vero loquitur in legato vſufructus. Idem in l.idẽ eſt.§.ſi mihi.ſ.de vſufru.accre.Et eſt ratio,qꝛ vſuffr.accreſcit citius quã proprietas. vt dixi in d.§.ſi coniunctim.Sed dices,hic eſt vnus legatarius proprietatis,ꝛ alius vſufructus.Et licet verum ſit,tamen coniunctio inter eos eſt in vſufructu,nõ in proprietate.l.ſi alij.ſ.de vſufr.leg. ꝛ l.idem Neratius.§.j.ſ.de vſufr.accre. Dicitur hic,ꝙ ſi eſt igno rans,heres tenetur actione in factũ, cõtra ſ.de vſufr.ear.re.que vſu conſu.l.hoc ſenatuſcõſultũ.§.j.Sol.vt gl.ꝛ hec bona eſſe põt. Dicitur hic in tertio reſponſo,huius §.quod heres habet actio nem contra legatarium.quero,quam. Quidam dicunt actionem ex teſtamento,quidam dicunt, ꝛ melius, condictionem indebiti.
4 Sed contra iſtud opp,quomodo† habet condi.inde.cum erat tu tus exceptione doli,ꝛ ſic non repetit.l.qui exceptionem.ſ.de cõ dic.inde.Solu.vt no.in d.l.qui exceptionem.vel melius in l.qui ſe debere.ſ.de condic.ob cauſam.

ADDITIO.

a POMA.¶Et ſic no.hic.Vide Alexan.in l.j.ff.de lega.j.ꝛ ibi per Alexan.

§. Si ad fiſcum. Fiſcus eſt ſemper diues, ꝛ ideo nõ ſatiſdat.h.d.Quero,an ſaltẽ nuda

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN